

BRIEVEN ALS BRONNENMATERIAAL: EEN FAMILIELID IN KRIJGSGEVANGENSCHAP

Hector Van Goethem

Hector Van Goethem werd op 31 mei 1916 geboren in Tielrode als derde kind in een gezin van kleine boeren. Zijn twee zussen zijn ouder en waren reeds gehuwd in 1940. Zijn broers daarentegen waren jonger dan hij. Op één na, met name de jongere broer Lode, zijn ze allen slechts tot hun 14 jaar op school geweest. Hector's moeder kon behoorlijk lezen en schrijven, zijn vader daarentegen kon dit nauwelijks. Hector volgde wel nog avondonderwijs in de Gewestelijke Landbouwschool te Sint-Niklaas en werkte daarnaast op de boerderij. Tijdens de oorlog verbleef hij een tijd in krijgsgevangenschap. In 1945 huwde hij en ging hij werken in de Zoo van Antwerpen tot 1977. Hij overleed in 2006, 90 jaar oud.

12

Uit de briefwisseling blijkt de bezorgdheid om de dagelijkse beslommeringen. We wijzen tevens op de lange duur dat dergelijke post onderweg kon zijn.

Met dank aan Greta Van Goethem

Beste Ouders Br Z,

Nu zit ik hier boven een koestal toch eindelijk eens een kwartiertje rustig en kan ik beginnen te schrijven, ik zal maar van voorafaan beginnen, dan zal ik wellicht het minst vergeten:

Toen ik in St Annen van den tram stapte zag ik daar ons Sidonie, toen door den tunnel daar zag ik Mon zijn kameraad van bij den troep, die was juist van donderdag thuis voor tien dagen en die trok ook al op.

In Antwerpen aan de central de eerste fransche kolonistensoldaten. In Deurne reden de fransche tanks ons al voorbij naar Holland toe. toen ik te Schilde kwam geweldig overvliegen van duitschers en schieten met afweergeschut, daar hingen zoo maar van 30 tot 40 vliegers in de lucht en dan schieten ze er nog nevens!

Volgens ik daar dan hoorde zeggen (maar dat weet ge misschien beter dan ik) werden Lokeren en Beveren gebombardeerd verscheidene doden!

dan gaan slapen in 't kelderken, nen slechten nacht en om rond 5 uur, de eerste vliegers en direkt schieten met FMS en mitraljeuzen. Wij direkt op en klaar, wat pattaten jassen, dikwijls binnen springen als er vliegers kwamen, waarschijnlijk staat geheel Brasschaat in brand. In 'sGravenwezel veel gekwetsten, in Schilde aan den antitankgracht en fort ook bommen geworpen, de piotten schieten naar de vliegers van op straat, in de kempen moeten alle jongens van 16 tot 18 jaar optrekken naar Eekloo Wachtebeke enz. met duizenden passeeren er hier te voet en met speciale stoomtrams

daar zijn er reeds 2 van doodgeschoten door de vliegers

nu ben ik met nog 5 andere net de keuken naar wommelgem tegen het fort van Borsbeke gekomen. Ons blauwe zakken zitten in Hemixem. toen wij naar hier kwamen was er een hevig luchtgevecht boven Deurne tusschen Duitse en Belgische vliegers, langs weerskanten schieten doch geen getroffen. als wij hier kwamen weerom 'tzelfde en een duitse toestel is tot dalen gedwongen de cirene huilen onophoudend en de vliegers bombarderen gansch de streek dat de grond er van daverd doch aligd ver van ons. Ge zult denken dat ik dat niet moest schrijven omdat ik U alzo ongerust maak, maar dat is mis. want als ik het niet schreef zoudt ge wellicht nog erger denken en zoo erg is het precies niet. Ze hebben gansch het binnenland gebombardeerd al gansch den dag zijn er fransche troepen gepaseerd, doch hier is 't maar een kleine straat en zullen wij niet veel meer zien. Wat ze ook zeggen dat is dat duitse land België binnengevallen is juist aan het 28^e linie, waar Mon bij is.

't Zal daar ook wel warm zijn.

Dat is het tot hiertoe zoo al 't bijzonderste nieuws dat ik weet. 't is te hopen dat ik vannacht wat beter slaap want ik heb geweldige vaak.

Wat politiek nieuws. de grootste flamiganten en antimilitaristen?? Als Staf de Clergue, Grammens enz. enz. zitten al achter 't slot. Ze werden met wapens op zak bevonden en documenten van Duitsland, dat noemen ze ook Vlaanderen dienen. Gelukkig denken de soldaten er anders over want die doen kalm hun plicht dat de officieren er zelf van verschieten. Ze moeten nu niet zeggen als er vliegers zijn: kruip in de stelling, zet uw helm op, enz. dat doen de soldaten van zelfs. Nu ga ik sluiten, wanneer ge mijn brief zult ontvangen weet ik niet, maar schrijf in elk geval terug hé.

Ik ben nog goed gezond en hoop van U hetzelfde en dat wij binnen afzienbaren tijd elkaar mogen terug zien. Uw zoon en broer Hector

2e linie IV Bat. 15 komp

BPS 17 klas 36

Te velde

Toegekomen 9 juli

Kriegsgefangenen Durchgangslager

Datum 4-6-40

15

Ich bin gesund – leicht verwundet (geschrappt) – in Deutsche Kriegsgefangenschaft geraten und befinde mich wohl.

Von hier aus werde ich in den nächsten Tagen in ein Lager gebracht werden, dessen Unschrift ich Euch schreiben werde. Erst dort darf ich Post von Euch erhalten und Euch wieder schreiben.

Herzliche Grüße

Vor- und Zuname: Van Goethem Hector

Dienstgrad: Soldaat

Truppenteil: 2e linieregiment 15e komp

Kriegsgefangenenlager

Datum Den 18 juli 1940

Bemide Ouders, Broeders en Zusters,

Ik ben gezond en werk in een machien fabriek, ben bekommerd hoe thuis alles is: met onze Louis bijzonder en Rafaël en Jef. heb hier als bekende Honoré Oelbrandt van St Gillis. Zoo't kan!? Zend fotos van U allen, mijn missaal, blauwe trui, één doos (in ijzer?) confituur en als't kan? één doos ingelegde visch of vleesch maar bizonder een langen brief met nieuws over beesten en vruchten. Hoop U allen in de beste gezondheid weer te zien. nog wat geduld en teeken nu als uw naar U verlangende zoon Hector

Beste Zoon en Broer,

Ge ziet wel wie dat schrijft: dat ik dus reeds thuis ben. 8 Weken heb ik aan de Middellandsche Zee gezeten onder militair bevel en nu nog mag ginder niemand vertrekken uit het onbezette gebied maar ik ben gaan loopen zonder iets te zeggen en ik kwam den 24ste Juli thuis.

Jef is thuis van na de wapenstilstand en Clement Behiels ook. Maar René Behiels en Albert Verhulst, Edgard Boodts en Henri Blommaert zijn ook in Duitschland. De andere mannen van D'hollanders, Blommaerts en Teugels zijn allemaal thuis, uitgenomen Bert D'hollander die niet dierf gaan loopen uit Frankrijk. Van Rafaël weten we tot hiertoe niets nieuws. Wij denken dat hij ook in Duitschland zit. Maar zijn er toch niet gerust in. Op Tielrode is een officieel gesneuvelde: Hector Vincke. Wij hebben reeds 3 kaarten van u ontvangen. Vandaag kwam uw laatste. Ook 2 briefjes uit Calmpthout hebben we ontvangen. Tot hiertoe kunnen we nog geen pak afsturen, het is nog niet toegelaten. Het leven is hier normaal. Wij hebben al onze beesten nog en daarbij nog 3 varkens van den 6de Juli. Niets is veranderd op Tielrode.

De oogst is niet al te zwaar en we zijn reeds aan 't tarwe pikken.

17

Beste broer toen ik uit Frankrijk thuis kwam woog ik nog 71 kilo: dus 11 af. Maar ik ben goed gezond zoals iedereen bij ons hier. Een ding ben ik kwijt, dat is onze schoone velo. 't Is de derde keer reeds dat we schrijven. Gisteren is de tweede brief vertrokken maar of ze terecht zullen komen zonder Gefangenenummer dat weet ik niet. Petrus en Albert zitten ook nog in Frankrijk maar voor die allen zal het maar een kwestie van dagen meer zijn om thuis te komen. Maar ik kon niet wachten en ben zelfs langs Duitschland rond naar huis gekomen.

Wij hebben veel fruit op den boomgaard en ook veel druiven maar nog niets is verkocht. Eén krijgsgevangene is er reeds thuis namelijk Achiel Heerwegh (Rochus) uit het kamp van Nürnberg. In Belgie is bijna alles gerantsoeneerd maar er is nog eten genoeg voor ons en ook voor u als ge komt. Zoo gauw we kunnen sturen we u een pak met wat ge nodig hebt. Robert Cuypens is 2 dagen na mij thuis gekomen uit Frankrijk, ook gaan loopen zoals ik.

In de hoop u rap weer te zien (kunt ge geen landbouw verlof krijgen) of tenminste toch dan zooveel mogelijk te schrijven, wenschen wij u de beste gezondheid.

Tot weerziens. uw ouders, broers, zusters en schoonbroer

Lode

16-8 toegekomen

Liefsten Hector

Wij zijn allen nog in de beste gezondheid en denk zeker van u ook, we hebben maandag u een pak opgestuurd van 5 kilo. konfituur, chocolade, maar die is zoo moeilijk om krijgen,

paar kousen, onderbroek, bruine ondervest, blauwe pullover, maar het spijt mij zeer nu was het 2 dagen te laat om op te sturen, nu mag het maar begin December op gestuurd worden, ik denk dat ge die van de gemeente wel al gekregen hebt. Hector we zouden u al eer een pak gezonden hebben, maar altijd denken dat ge alle dagen naar huis kon komen, en omdat ge vroeger nog geschreven hebt dat we u geen pak op moesten sturen, dat ge ook wel dacht van gauw 't huis te zijn en nu hebben we het gedaan omdat ge dat geschreven hebt naar ons Sidonie, die heeft de zondag uw kaart ontvangen,

Wij hebben dees week een brief op gestuurd voor u vrijlating, wij zullen fotos op sturen zoo gauw als ze klaar zijn, schrijf ons toch zoo veel ge kunt we doen het ook, veel nieuws is hier toch niet, het leven normaal gelijk ge kunt denken. Die brieven zult ge wel al ontvangen hebben waar in staat dat Rafaël ook in Duitschland is. Maar Hector ge hebt maar eens geschreven dat ge in een machien fabriek werkte doet ge dat nu nog? hier zeggen ze die bij de boeren zijn, dat die zoo goed zijn. Nu ga ik sluiten met de pen maar niet met het gedacht op u, en hoop van u zoo gauw mogelijk 't huis te zien daar wij allen zoo vurig naar trachten, heb moed en houdt u kloek en veel bidden en tot weldra.

De beste groeten van ons allen vader, Lode, Emiel, Sidonie Maria en Jef

en bijzonder van uw ontroostbare en wachtende moeder

N.B.: In de maand November mogen wij u een pak van 1 kilogram opzenden. Ge moogt u daaraan dus verwachten

Lode

toegekomen 7-12-40

Beste Zoon en Broer Hector,

Het laatste nieuws dat we van u ontvangen hebben is het kaartje van 20 Oct. dat aan ons Maria was gericht. Raphael schrijft nu regelmatig om de 14 dagen. Hij is in Stalag XC Nr 20093 L.B. 1056 A.

Hij is er goed en werkt bij een landbouwer met zijn broeder Achiel.

Verleden week zijn er nog 2500 krijgsgevangenen naar huis gekomen en tegen Kerstdag verwacht men er 10000. Ondertusschen is er ook gewerkt voor uwe invrijheidstelling. Een pakje van 5kgr. en 1 Kgr. is verzonden.

Deze week moeten we onze laatste levering doen aan tarwe en koren. Haver hebben we ook reeds moeten leveren en zelfs nog 2400 kgr. aardappelen die we niet meer hebben. Wij hebben enkel nog ons en uw rantsoen. De beesten worden ook opgeëischt: stieren, vaarzen en meuten. Wij kwamen weer de eerste uit de loting maar wij konden niet leveren want wij hadden geen staan. De een is te jong en de ander is binnen. De rest is allemaal verkocht. Het is hier alle dagen slecht weder, veel wind en regen.

20

Vader heeft aan 't vellen geweest bij Van Poeckes. Er liggen reeds 10 karren hout op den hof en er moeten er nog 6 komen. 't Zijn de boomen van Van Poeckes zijnen akker in de Hofstraat. Wij hebben den kapper gehad aan de Brys en den Ivo. Er ligt dus hout genoeg om te komen opbinden. Ons vlees is nog niet verkocht maar als we kunnen moet het toch weg. Is Honoré Oelbrandt nog bij u? Zeg hem dan dat zijn vrouw reeds dikwijls naar hem geschreven heeft.

Beste broer, ik kom hier juist thuis, en ze zitten hier allemaal op hun bureaux, onze Louis schrijft naar U en ik neem dat nu over, want hij weet geen nieuws meer, ons Sidonie schrijft naar Rafaël en mijn moeder telt haar geld dat mijn vader daar juist thuis gebracht heeft van de 2de graanlevering

en Jef is om ons geld dus zal ik straks ook moeten gaan tellen.

Mijn moeder vraagt wanneer Ge nu toch eens naar huis komt, er zijn krijgsgevangen van Tielrode die geschreven hebben dat ze tegen Kerstdag thuis zullen zijn, wij hopen dat Ge er ook zult bij zijn, over 14 dagen is Alfons De Laete thuis gekomen, dat was één van de 2500 die afgekomen zijn. Ik geef nu de pen terug over aan onze Lode, want ik weet ook geen nieuws meer. Hector houdt U goed en tot ziens hé!

Beste broer alles is normaal in Vlaanderen buiten enkele moeilijkheden die een oorlog en een blokkade meebrengen. Ware het dat niet we zouden van den oorlog niets meer weten buiten dat soms eens 's nachts een onnoozele Tommie een bom laat vallen om ze niet mee te moeten voeren terug naar Engeland want tot in Berlijn geraken ze er toch niet mee, soms eens tot in Hannover en dan schreeuwen ze in Engeland moord en brand en overwinning. Beste broer de groeten van allen en een spoedig weerzien.

Uw broer Lode

Tielrode 23-12-40

22

Liefsten Hector

Wij hebben uw kaartje 13-12 gehad dat gij 19-11 geschreven hebt en gister ons Sidonie dat kaartje dat 6-12 geschreven was maar die 2 brieven hebben wij niet gehad, gij denkt dat we weinig schrijven maar schrijven dikwijls hebt gij uw pakken al gekregen

2 van 1 kilo en 1 van 5 kilo en de fotos ook al?

daar zijn binst December over de 23000 krijgsgev. naar huis gekomen 5 van Tielrode René Behiels en Henri Blommaert ook en 't ongeluk past weer dat gij er niet bij waard, maar geen moed verloren 't zal dan toch wel in 't kort zijn houd u maar kloek en gezond en warm en tot een plezierig weerzien.

Nu Hector wensch ik u een zalig en gelukkig nieuwjaar voor 't jaar 41 en een veel beter, vele groeten van ons allen

en uw liefhebbende en wachtende moeder

Beste Broer Hector,

Naar Uw schrijven te oordeelen ontvangt Ge niet veel. Jef en ik hebben U in November een brief en een kaart gezonden samen met de foto's, ook ons mannen hebben U heel veel geschreven, ik hoop dat Ge dit alles al zult ontvangen hebben. We wenschen U een zalig en gelukkig Nieuwjaar en bijzonder een spoedige thuiskomst. Met Januari begint de vrijlating der krijgsgevangenen opnieuw we wenschen en hopen dat Ge dan een der eersten zult zijn.

In uw brief, dien ze vandaag thuis ontvangen hebben vraagt Ge naar nieuws over vrienden en kennissen: Jef Cornelis is nu nog niet getrouwd, naar wat die wacht weet ik niet, en anders staat het met de jonge menschen hier altijd nog even ver als voor den oorlog.

Vandaag hebben ze al geschaatst op 't Broek en uw schaatsen wachten ook op U. Staphanie Vincke heeft een jonge dochter van over een week of drie Hilda genaamd. Zondag heeft Henri Vincke bij ons mannen geweest, maar die kan ook nog al vertellen, zulle, maar ik tracht zoo om naar U eens te luisteren ik denk dat Gij dat nog beter zult kunnen.

Beste broer, nu wat ander nieuws:

We hebben ook zooals ons mannen, niets meer als vier koeien en een kleine mutten dus in de stallen niet veel werk, maar anders nooit gedaan, nog haver dorsschen, en dan nog veel werk aan het hout. We leveren ook al onze melk, die tweemaal per maand betaald word. We hebben nu 1,34 f per liter, dat is toch redelijk goed betaald, niet waar.

De boeren die niet willen leveren worden streng gestraft, ook deze die te weinig graan en aardappelen geleverd hebben en op vele plaatsen hebben ze al gezocht naar graan en aardappelen en ook al veel gevonden, dat ze dan natuurlijk voor niets kwijt zijn. In Tielrode zijn ze nog niet geweest, we hebben ze alle dagen te verwachten, maar ze mogen komen, die in orde is moet geen schrik hebben, is 't zoo niet Hector?

We ontvangen nu alle weken een nieuw boerenweekblad dat uitgaat van de nationale landbouw en voedingscorporatie genaamd "Volk en Bodem".

Het is een degelijk boerenblad waar veel in te leeren is en het is verplichtend voor iedere boer. De bijdrage is 15 f + 15 f per Ha. die ge bezaaide dus voor 5 Ha. is het $15 f + 5 \times 15 f = 90 f$. Dat is veel hé jongen; maar ze hebben toch al een goede wet gestemd namelijk: Er mag door geen eigenaar opslag gevraagd worden met de pachten, ook mag er binst den oorlog geenen opzeg

gedaan worden, dat is al een heel groot punt nietwaar. En toch zijn er dan nog eigenaars die durven opslag vragen zoals de eigenaar van de Van Mele, U weet wel die advocaat die met de dochter van Verlinden getrouwd is, maar hij krijgt geen recht meer dan anders.

Daarmee is al het nieuws dat ik weet, geschreven, we wenschen U nogmaals veel geluk voor het nieuwe jaar en tot weldra.

Uw naar U verlangende

Zuster en Schoonbroeder

Jozef Maes – Van Goethem

Liefsten Hector

Wij hebben gisteren uw brief van 19-11-40 ontvangen, ge kunt daar goed allemaal ons part geven zulle.

ik ben blij dat het op mij alleen niet is 'k zeg daar zijn veel brieven en kaarten opgestuurd ge zult er misschien al een deel ontvangen hebben, ik vraag nog eens of uw pakken 2 van 1 kilo en 1 van 5 kilo ontvangen hebt, we zouden wel sletsen bij gedaan hebben maar 't was te zwaar voor de pak, en daarbij ik geloof niet dat we zoo groote zullen vinden, als 't kan zullen we met Januari opsturen, ge kunt niet geloven hoe dat hier alles schaars wordt alles wordt al gerantsoeneerd kleeren, schoenen, Hector die tabak waar ge van schrijft ligt daar nog, ons Lode denkt dat ge daar al leeren rooken het, maar ik niet zulle ik heb het anders op, en ik peis niet dat ik mis ben we weten voor welk dat we die vroeger nog gebruikt hebben 't is erg. Hector ge vraagt naar veel nieuws we schrijven u toch dat we weten, dat zijn wij altijd vergeten dat Albert De Beule van Zele al 5 keeren komen zien heeft of ge nog niet thuis waard

den 1ste keer was 't in begin Juni maar nu is het zeker 3 maand geleden dat we hem gezien hebben, misschien dat hij ook al gaan werken is naar Duitschland, naar Pamel had hij ook eens geweest, Ziel Behiels is ook dood van in de zomer dan zat René nog in Frankrijk, het heeft hier 1 dag ijsgang geweest den 2de Kerstdag nu is het dooi, we hebben u reeds geschreven hoe ver het stond met ons koeien maar nog geen versche, we hebben alle dagen nog 6 á 7 liter melk te verkoopen van ne geheelen dag, de beesten krijgen niets meer dan raching dan weet ge al genoeg.

Het heeft vandaag betaling geweest van 't laatste graan dat geleverd is, ze zeggen dat ze in Tielrode bij 7 boeren alles om gaan keeren om graan en aardappelen te zoeken bij die niet geleverd of veel te weinig hebben geleverd, op andere gemeenten heeft het al plaats gehad daar ze het allemaal pakten graan, aardappelen alles, dat die boeren zelfs met hun zegels om hun brood moeten gaan, tot de beetmijnen toe rooien zij open of er geen aardappelen in liggen, Hector weet ge waarom dat we dat vroegen of ge nog in de fabriek werkte, omdat gij dat den eersten keer geschreven hebt en later niet meer, hier worden geen zwarte gedachten gekoesterd zulle, gij weet het best hoe het dan is nu hebt ge toch de fotos allemaal wel al gekregen zeker? we zijn toch niet veranderd hé, maar van u zou ik eens een portret willen zien, maar nog veel liever uw levend portret, Hector hoelang zou het nu nog duren eer wij dat geluk eens zullen mogen smaken dat wij u 't huis zien, daar wij toch allemaal zoo lang naar trachten, het heeft een treurige blijheid geweest van tegen Kerstdag 'thuis te zijn, ze zeggen nu toch weer dat ze met Januari terug krijgsgevangenen gaan lossen dan hopen we toch dat ge er bij zult zijn

Hector 't is hier ook duitsche uur, we zijn alle dagen van ruim zes uren op want voor de 7 uren is de melkkar daar al en dan moet de kit aan 't hekken staan, dan moet 't licht branden tot half tien uren eer we zien dan moet ik met 't licht eten gereed maken we gaan om 12 uren eten, een langeren achternoon hebben we nu, nu is 't vakansie bij ons mannen, onze Miel rijdt alle dagen om de raching naar den akker, peerd alleen uitspannen kan hij maar 't gareel op leggen nog niet dat is nog al zwaar hé

We zullen 20 karren hout hebben nog 6 moeten nog naar huis gehaald worden maar lang hout zulle dat nog moet op gebonden worden, en daar moeten nog kanten afgekapt worden, ge kunt denken dat er veel werk is, hebben wij u dat al geschreven dat Albert Pieters al getrouwd is met Suzanne Verberckmoes die woont bij Peet binnen en werkt op 't nieuw gelaag Toon is al lang bakker uit die gaat ook doppen dat weet ge misschien al. Is Honoré Oelbrandt nog bij u, Gusta de Ruyt zegt altijd tegen ons Sidonie dat hij ginder van zijn vrouw nog geen nieuws gehad heeft, dat hij dat altijd schrijft naar huis, dat is ook wel verdrietig en naar hem schrijven ze veel

Ré De Jonghe is ook al 't huis maar zijn broer nog niet, Hector nu stop ik zulle want nu zult ge wel al denken wat onnoozelheid heeft mijn moeder nu allemaal al geschreven, ik begrijp dat ge geerne nieuws weet van hier als ge zoo ver van huis zijt, 't is met ons zelfde we wachten ook naar de facteur om wat nieuws van u

26

Nog een zalig en geluk nieuwjaar en de hartelijkste groeten van ons allen en hopen van u in 't kort in de beste gezondheid weer 'thuis te zien en slaap wel

Uw liefhebbende en wachtende moeder